

Окушко А. В., аспірант наукової лабораторії з проблем кримінальної поліції навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

ХАРАКТЕРИСТИКА СПОСОБІВ РОЗКРАДАННЯ НАРКОТИКІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Під розкраданням наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів (далі – наркотиків) у медичних закладах необхідно мати на увазі протиправне, навмисне вилучення наркотиків, будь-яким способом із фондів закладів та установ системи охорони здоров'я з метою їх особистого вживання або передачі іншим особам для збуту, а також іншого незаконного використання.

Подібні розкрадання вчиняються спеціальним суб'єктом у формі привласнення, розтрата, зловживання службовим становищем. Особливістю цих форм розкрадання є те, що винний не тільки діє проти правил, що регулюють порядок обігу наркотиків, учасником якого він є, але й зловживає особливою довірою, наданою йому відповідною організацією, підприємством, установою для розпорядження, управління, доставці, зберігання або використання наркотиків, внаслідок чого він стає джерелом їх надходження в незаконний обіг.

Розкрадання наркотиків у формі привласнення полягає в незаконному утриманні винною особою довірених їй наркотиків та залишенні їх собі з метою протиправного використання. Під привласнення наркотиків необхідно розуміти протиправне і безоплатне вилученні (утриманні, неповерненні) винним наркотиків, які знаходились у його правомірному володінні, з наміром в подальшому обернути їх на свою користь чи користь третіх осіб.

Утримання, як спосіб привласнення, характеризується двома необхідними ознаками. Особа не повертає довірені їй наркотики в термін, передбачений правилами Міністерства охорони здоров'я України про зберігання, облік, відпуск, перевезення, пересилання та використання наркотиків, або вимог про їх знищення у зв'язку з непридатністю для медичної, ветеринарної і наукової мети та не пред'являє їх при ревізії або іншій перевірці; обертає такі засоби на

свою користь або передає іншим особам для незаконного використання.

Розтрата передбачає незаконне і безоплатне витрачання (споживання, продаж, безоплатну передачу, обмін, передачу в рахунок погашення боргу тощо) особою, яка має права на користування наркотиками, які йому були ввірене чи перебували в його віданні. Розтрата як форма розкрадання наркотиків відрізняється від привласнення тим, що особа, якій ці засоби були довірені відповідно до службових обов'язків, незаконно використала їх, тобто вжила безпосередньо сама або разом з іншими, подарувала, обміняла, продала і т. ін.

Розкрадання наркотиків шляхом зловживання службовим становищем, на відміну від форм, що подані вище, полягає в незаконному оберненні посадовою особою наркотиків, довірених їй відповідно до функціональних обов'язків (управління, розпорядження і т.ін.), на свою або іншої особи користь, проти службових інтересів. Таке розкрадання може бути вчинено посадовою особою і стосовно наркотиків, що знаходяться у підлеглої їй особи, яка відповідає за їх обіг. Характерною рисою розкрадання шляхом зловживання службовим становищем є те, що винний, надаючи своїм діям зовні законний вигляд, дає розпорядження підлеглій особі, в результаті якого остання, що є ошуканою в цьому випадку, передає наркотики особисто йому або іншим для протиправного їх використання.

Не може розглядатися як розкрадання шляхом зловживання службовим становищем складання посадовою особою фіктивних прибутково-видаткових документів з метою приховування недостачі наркотиків, що виникла в неї або у підлеглих їй осіб і не була пов'язана з розкраданням таких засобів.

Способи розкрадання наркотиків особами, яким вони довіряються по службі, дуже різноманітні. Під ними мають на увазі визначений порядок, метод, спрямованість дій і прийомів, що застосовуються особою у процесі протиправного вилучення наркотиків із фондів органів системи охорони здоров'я, пов'язаного з вибіркоvim використанням засобів його здійснення.